

Spreekwoorden over molens en molenaars

Meulens moalen mit gain wind dei veurbie is. (Groninger gezegde)

Letterlijk: Molens malen niet met wind die voorbij is.

Betekenis: Maak van de gelegenheid gebruik wanneer deze zich voordoet.

As de wyn draeit, moat men de mole kruije. (Fries gezegde)

Als de wind draait, moet men de molen kruien.

Dat is koren op zijn molen.

Dat is naar zijn zin.

Hij heeft een klap van de molen gehad.

Hij is niet goed bij zijn verstand.

Daar is wat in de molen.

Daar is wat ophanden; daar worden plannetjes gesmeed.

De molen is door de vang.

De zaken zijn spaak gelopen (vang: de rem van een windmolen).

Die in de molen komt, wordt licht bestoven.

Men neemt gauw iets (goede of slechte hoedanigheden) over van degenen met wie men omgaat.

De molen gaat niet om met de wind die voorbij is.

Maak van de gelegenheid gebruik wanneer deze zich voordoet.

De molen naar de wind keren.

Zich aanpassen aan de omstandigheden.

Draaien als een molen.

Voortdurend van mening veranderen.

Het zit in de molen.

Er wordt aan gewerkt.

Wie niet wit wil worden, moet uit de molen blijven.

Wie zich niet aan gevaar wil blootstellen, moet het ontvluchten.

Zijn molen maalt niet meer.

Zijn gebit is slecht, waardoor hij niet meer goed kan kauwen.

Waar vind je een molenaar die nooit een graantje stal?

Niemand is volmaakt.

Alle molenaars zijn geen dieven.

Men moet niet iedereen over één kam scheren.

Men vindt geen molenaarshaan of bij at gestolen koren.
Ieder is zelfzuchtig in zijn eigen zaken.

Werken als een molenpaard.
Zeer hard werken.

Alle molens vangen wind.
Elke concurrent neemt een deel van de winst weg.

Gods molens malen langzaam maar zeker.
De goddelijke gerechtigheid doet zich ten slotte toch gelden.

Hij loopt met molentjes.
Hij is niet goed bij zijn verstand.

Daar is meer omgegaan dan de molen in het woud.
Daar is meer aan de hand dan men denken zou.

Dat is niet in de haak.
Als de molen draait behoort de vang (de rem) in de haak te liggen. Is dit niet het geval dan klopt er iets niet.

Met één steen kun je geen meel malen.
Half werk levert niets op.

Twee harde stenen malen slecht.
Niet willen samenwerken beperkt het resultaat.

Van dik hout zaagt men planken.
Een flink pak slaag.

Over de schel halen.
Overdrijven.

Een stille molen maalt geen meel.
Zonder arbeid bereikt men niets.

Zolang de ezel zakken draagt heeft de mulder hem lief.
Vleien duurt maar zolang het voordeel oplevert.

Het te gortig maken.
Iets te bont maken of iets overdrijven.

De gort is gaar.
Er is ruzie.

Zo droog als gort.
Zeer droog.

Iemand van haver tot gort kennen.
Iemand door en door kennen.

Er is geen koren zonder kaf.
Niets is zonder gebreken.

Het kaf van het koren scheiden.
Het kwade van het goede scheiden.

🇳🇱 *En enkele bekende en ook nu nog veel gebruikte gezegden:*

Hij draait met alle winden mee.

Als het op is, is het malen gedaan.

Het hangt als een molensteen om zijn hals.

Het is hier een mallemolen.

Iemand de wind uit de zeilen nemen.

🇳🇱 Uit het *Prisma Spreekwoordenboek* van G. A. Mesters uit 1964 heb ik de volgende overgenomen:

Wie met zijn koren het eerst aan de molen is, wordt het eerst geholpen.

Daar wast geen spinrag aan een draaiende molenkam.

Dat lijkt als een windmolen op een burgemeester.

De hovaardij heeft hem tegen de molen gedreven.

De mond is een gaande molen.

Een jonge vrouw en een molenrad, daaraan ontbreekt gemeenlijk wat.

Elkeen trekt het water naar zijn eigen molen.

Zij is bekwamer om het pak der liefde dan om molenstenen te dragen.

Honderd bakkers, honderd molenaars, honderd kleermakers: driehonderd dieven.

Als de kat uit is, dan dansen de muizen rondom het meelvat.

Mindert het meelvat, dan meerdert het varken.

Om een schepel graan kan men geen molen bouwen.

Hij laat de wind door de hekken waaien.

Veel wind, weinig te malen.

Hij vecht tegen windmolens.

 Nog enkele (oud) Groninger gezegden

Mans Mulder meulen moalt mooi meel,
mooi meel moalt Mans Mulders meulen.
Een woordspelletje van de molen te Meeden.

De meuln is stomp.
Gezegde als men verzadigd begint te raken.

Hai baawt n meuln, om n mud zoad te moalen.
Hij maakt veel werk voor een kleinigheid. Ook: Hij trouwt nog op hoge leeftijd.

't Is gain meulenstain.
Je kunt het gemakkelijk meenemen.

Doe bist ja n sarries.
Je bent een smeerlap.

De bakker, de mulder, de sarrie, 't is aalmoal ain pakkellarrie.
De bakker, molenaar en belastingambtenaar, ze zijn allemaal één pot nat.

Met name veel oude gezegden en uitdrukkingen zijn te vinden in het boek van F.A. Stoett *Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen, uitdrukkingen en gezegden*. W.J. Thieme & Cie, Zutphen 1923-1925 (vierde druk).

Dit boek is ook te vinden op de digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren
http://www.dbnl.org/tekst/stoe002nede01_01/index.htm

Deze pagina is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen

<http://www.bdpoppen.nl>